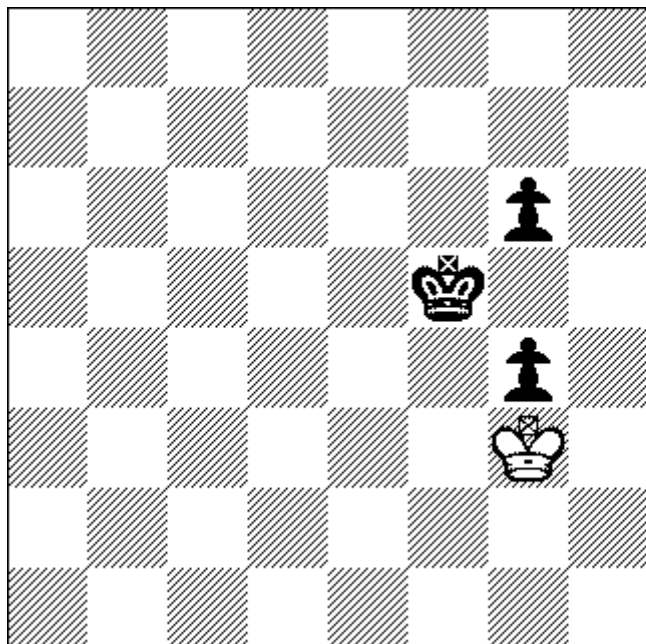

Liever een half punt dan een dode koning

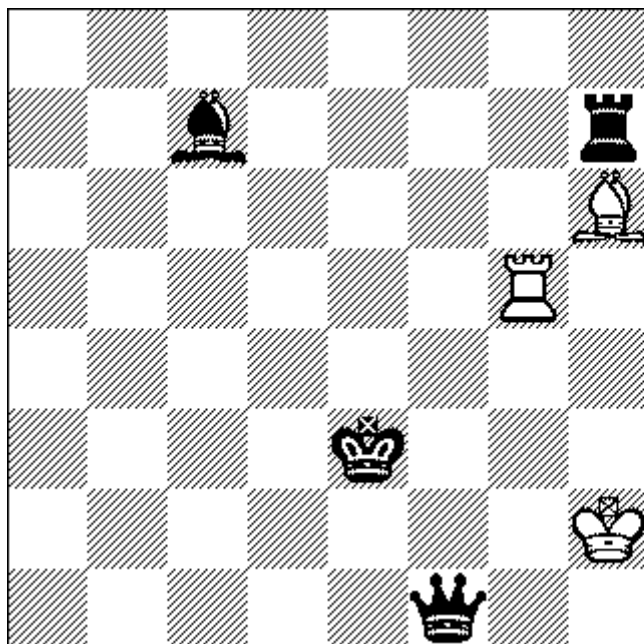
Welke schaker kent het niet: de hele partij het initiatief, maar toch net niet in staat om de tegenstander mat te zetten. Dit is een erg vervelende situatie, vooral als er al het nodige materiaal geïnvesteerd is om toegang tot de vijandelijke koning te krijgen. Gelukkig bestaat er dan soms toch nog de mogelijkheid om ten minste nog een half punt te verdienen door de tegenstander tot remise te dwingen. Andersom kan het natuurlijk ook. Dit is voor veel spelers vaak nog vervelender: met veel moeite is er een net gewonnen stelling bereikt, maar door een klein foutje kan de tegenstander nog net eeuwig schaak geven.

Of het nu leuk is of niet, het element remise is een wezenlijk onderdeel van het schaakspel. Er zijn dan ook verschillende combinaties waarin dit element een hoofdrol speelt. De aantrekkelijkheid van deze combinaties ligt hierin, dat je van tevoren niet weet op welke manier je remise moet bereiken. Hierdoor is het soms wat lastiger om de goede oplossing te vinden. Er kunnen ook meerdere remisemotieven in een combinatie zitten. Dit wordt het beste duidelijk gemaakt door het eerste diagram. Hoe maakt wit remise?

Antwoord: 1.Kh4 Als zwart nu Kc4 speelt, is het pat. Speelt hij Kc6, dan verliest hij zijn pion op g4. Hierna kan zwart niet meer winnen, omdat zijn pion de overkant niet meer kan bereiken omdat hij de oppositie niet heeft. (De zwarte koning zou hiervoor voor de eigen pion moeten staan met de witte koning recht tegenover hem, terwijl wit aan zet is.) De remise wordt op deze manier dus bereikt door onvoldoende materiaal.

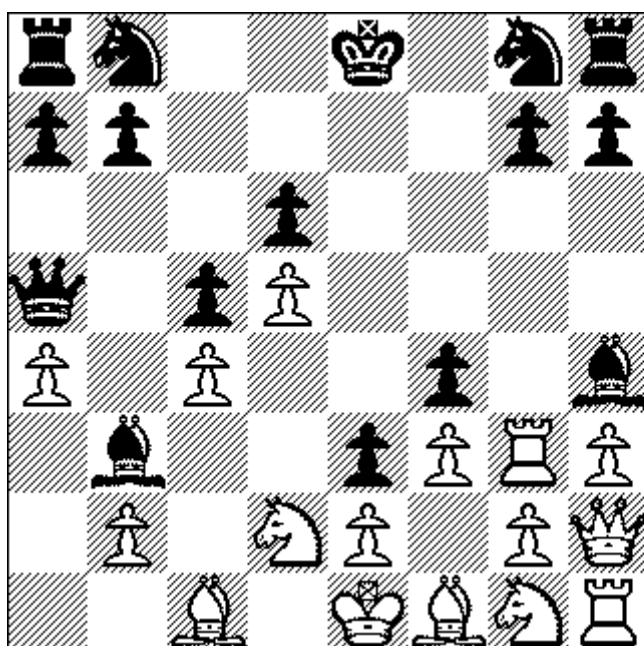
Ook het volgende diagram laat een fraai staaltje van techniek zien. Wat moet wit doen?

Antwoord: 1. Tg3+ Ke4 Het blijkt, dat wit zichzelf nu pat heeft gezet, hoewel hij toch nog twee stukken had.

Tot besluit volgt nog een opmerkelijke partij, die ontleend is aan een boek van Samuel Loyd. Loyd was een problemist uit de vorige eeuw, maar naast het maken van schaakproblemen heeft hij de wereld ook met een veelheid aan andere puzzels verrijkt. Hij is dan ook bekender geworden door zijn puzzels dan door zijn leven als schaakcomponist. Op zich is dit jammer, want men neemt aan dat hij de meest briljante problemist was die ooit op deze aardkloot heeft rond gekuierd. Of de partij veel praktische waarde heeft, waag ik te betwijfelen, maar het is zeker een knap staaltje van componeren van de meesterproblemist.

1.d4 d6 2.Dd2 e5 3.a4 e4 4.Df4 f5 5.h3 Le7 6.Dh2 Le6 7.Ta3 c5 8.Tg3 Da5+ 9.Pd2 Lh4 10.f3 Lb3 11.d5 e3 12.c4 f4 (Zie diagram.)

Tot de laatste zet leek het alleen nog een zeer merkwaardige partij te zijn, maar nu blijkt, dat wit pat staat. Dit is een opmerkelijke situatie, want er is nog geen stuk geslagen. Bovendien is het aantal zetten waarin het gebeurd is heel klein. Hoe een mens in staat is om zonder computer een dergelijke stelling op het bord weet te toveren, is mij een raadsel. En dat was juist datgene waar Loyd zo goed in was, in raadsels.